

Te huarahi tāpae take – he tuhinga ataata mā ngā akonga me ō rātou whānau

Kei Aotearoa nei ngā kaiako tiketike rawa te pai huri noa i te ao. E ū katoa ana ā tātou kaiako katoa ki te Code of Professional Responsibility and the Standards for the Teaching Profession, e tākina atu rā ngā tūmanako mō te whanonga me ngā mahi whakaako o ā tātou kaiako.

Heoi anō, i ētahi wā ka kotiti te haere. He taumahatanga nui tēnei mō te katoa, tae atu ki te tamaiti, ki te taiohi hoki, mō ō rātou whānau e tino pāngia ana e ngā mahi a te kaiako.

Mō te nuinga, ka taea te kawae ō āwangawanga mō te whanonga o tētahi kaiako o tētahi kura, o tētahi pūtahi kōhungahunga rānei ki te tumuaki, ki te kaiako matua rānei, ki te kaiwhakahaere pūtahi, ki tētahi mema Poari Kaitiaki rānei. Tōna tikanga he huarahi whakatakoto take tā rātou mō tēnei āhua.

Mehemea kāore koe i te tino hari mō te putanga o tā rātou wherawhera i te take, ka taea e koe te whakapā mai ki a mātou ki Matatū Aotearoa. Kei te hiahia mātou kia mārama koe hei ākongā, otirā tō whānau, mō te āhua o tā mātou hātepe whakatakoto take, he aha hoki ngā āhuatanga ka ara ake ki te uru atu koe ki tētahi take whakatika whanonga kaiako. Ka taea e koe te kimi kōrero atu anō mō tēnei i tō mātou pae tukutuku.

Ko te huarahi matua e rongō ai mātou kua ara ake he take mō tētahi kaiako, he kōrero hāngai mai i te kura, i te putahi rānei. Ka taea te whakatatū te nuinga o ēnei pūtaka, heoi anō, mō ētahi, me āta tūhura e mātou, me mahi ētahi mahi kia haumaruru ai ngā ākongā. I ētahi wā, me whakapā atu mātou ki ngā ākongā me ngā whānau kua pāngia. Ākuanei pea he mōhiotanga hira ōu hei āwhina i tā mātou wherawhera i te take, kua pāngia rānei koe e te whanonga o te kaiako, e āwangawanga ai koe mō ngā āhuatanga ka pā ki a ia.

Ki te whakatau mātou me tūhura mātou i te take, kei te hiahia taunakitanga hoki i a koe, ka whakapā atu he kaitūhura ki a koe. Tā ētahi tāngata he homai kōrero ā-tuhi. Ko ētahi tāngata ka hiahia kē ki te kōrero ā-kanohi, kia noho mai he kaitautoko i tō rātou taha.

Ahakoā kāore mātou e hiahia ki ētahi kōrero mai i a koe, ka taea e mātou te tāpae āwhina ki a koutou ko tō whānau kia mārama ki te hātepe mahi a te Kaunihera me ō mahi i roto.

I muri i tā mātou tūhura, ka āta wherawhera tā mātou Komiti Whiriwhiri Take i te kaupapa. Ko te nuinga o ngā mema o te komiti he kaiako whai tohu whakaako. Ki te whakaaro rātou kua mahi hē te kaiako, tērā pea ka whakarite whakaaetanga ki te kaiako me te tangata nāna te take i whakaara, hei whakapūmau i ētahi ritenga kia tutuki i te kaiako. Mehemea he take taumaha, ka taea te tuku atu ki te Rūnanga Whakatika Whanonga.

Tirohia tā mātou ataata mō te rūnanga, peka atu rānei ki tō mātou pae tukutuku mō ētahi atu kōrero. He mea tino nui ki a mātou e tū māia ana koe i runga i te mōhio he pēhea te haere o tēnei hātepe, me te wāhi ki a koe. Mehemea kua tukua mai e koe tētahi whakapae, he tangata takawaenga tō mātou e wātea ana ki te āwhina, ā, ka taea te kite ōna kōrero whakapā i tō mātou pae tukutuku.

